

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectionarius de tempore - Cod. Aug. perg. 12

[Reichenau ?], [1. Hälfte 13. Jh.]

Secundum Lucam [2,33-40]. Omelia lectionis eiusdem. Sermo beati Ambrosii episcopi. Sermo Maximi. Secundum Lucam [2,21]. Omelia venerabilis Bede. In oct. Sancti Iohannis apostoli et evangeliste. Sermo ...

[urn:nbn:de:bsz:31-41531](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-41531)

Quā bonus panis. q̄q̄. **VIII.**
anglōs pascit p̄ speciem
ut de ipso satientur impata. &
nos pascit p̄ fidē. ne deficiam̄ in
uia. Ille panis. qui se ipsū dat an
gelis ad gaudiū stabilitatis. se ip
sum dedit hominib; ad remediū sa
nitatis. Et qui ē anglōz esca. nobis
fact̄ ē medicina. Veruntam̄ hic di
lectissimi fr̄s attendite magnitu
dinē gr̄e. & agnoscite qd̄ d̄s ho
mini dignat̄ est p̄rogare. Xpc
enī dī fili. de dō uero d̄s uerus. &
un̄ cū patre naturalit̄ d̄s semp
ex se ipso scōl anglōs pascit. sed
tam̄ anglicā natam̄ dī fili. n̄ accep̄.
Ist̄ aū suā caritatē d̄s cōm̄daret in

Iobis. filius ei. naturā nr̄am susce
pit ex nobis. **Scdm̄ LUCAM.**
In illo temp̄. **E**rat ioseph & ma
ria mat̄ ih̄u mirantes sup̄ his que
dicebant̄ de illo. Et benedix̄ illis
simeon. & dix̄ ad mariā mat̄rē
ei. **Et ref.** Ecce positus est hic in uirginā. &
resurrectionē multoz̄ misit. & in
signū cui cōtradict̄. Et tuā ip̄s̄
animā p̄transibit gladi. ut reue
lent̄ ex mutis cordib; cogitationes.
Et erat anna p̄phetissa filia phanu
el. de tribu aser. Hec p̄cesserat indi
ebus mutis. & uixerat cū uiro suo
annis septē. a uirginitate sua. Et
hec uidua usq; ad annos octogin
ta quatuor. que n̄ discedebat de

templo. ieiuniis & obsecrationibus
seruens die ac nocte. Et hec ipsa
hora sup̄ ueniens. confitebat̄ d̄no.
& loq̄batur de illo om̄ib; q̄ expec
tabant redemptionem hierlm̄.
Et ut p̄fecer̄ om̄a scdm̄ legem d̄ni.
reuersi sunt in galileā. in ciuitatem
suā nahareth. Puer aut̄ crescebat
& cōfortabat̄. plenus sapientia.
Et gr̄a d̄i erat in illo. **OMNIT**

CLECTIOHIS FIDOE.
ONGREGEOUS
munū ea. que mortu
ih̄u. dicta septaq; sunt. de eo. & tē
seire poterim̄. singula queq; dig
na ēē miraculo. Quā obrem mira
bat̄ & pater. sic enim appellatus
ē ioseph. quia nutreus fuit. Qua
batur & mat̄. sup̄ om̄ib; que dice
bant̄ de eo. Que nā ergo sunt. que
de paruulo ih̄u fama dispersat.
Pastores erant in regione eadem.
uigilantes & obseruantes custo di
as noctis. sup̄ gregem suū. Venit
angl̄s sub ipsa hora natiuitatis ih̄u.
& ait ad eos. Annuntio uobis gau
diū magnū. Ite & inuenietis infan
tē in uolutū in p̄annus. & positum
in p̄sepe. Nec dū angl̄s uerba finie
rat. & ecce multitudo celestis ex
ercitus. laudare cepit & benedi
cere d̄m. **x.**

Cū hoc pastores trepidi
p̄sperisset. & angl̄s re

cessisset ab eis. dixerunt ad se inuicem.
 Nam bethleem. et uideamus hoc factum.
 quod dominus ostendit nobis. Veniunt
 et inueniunt paruulum. tam illi quam
 parentes. que facta fuerant. mi-
 rabantur super hoc. Et de symeone
 scribitur. quod rumorem auerit.
 et miraculi uel magna pars fue-
 rit. Tenuit enim puerum in brachiis
 suis. et ait. Nunc dimittis domine ser-
 uum tuum in pace. secundum uerbum tu-
 um. quia uiderunt oculi mei salutare
 tuum. fastigium et ut ita dicam. cul-
 men super his que iactabant de
 ihesu. et patrem et matrem = illius mira-
 bantur. sermo symeonis fuit. Non
 enim sufficit ei tenere paruulum. et
 ea que de semetipso scripta sunt
 proloquatur. sed benedixit et patrem uirum et ma-
 trem. et de ipso quoque infante pro-
 phetauit dicens. Ecce positus est hic
 in ruina et resurrectione multorum
 in israel. et in signum cui contradicet.

Quid sibi uult **XI.**
 hoc quod ait. ecce iste po-
 situs est in ruina et resur-
 rectione multorum in israel. Huc quod
 dam simile. in euangelio secundum iohannem
 scriptum reperitur. In iudicium ego in
 mundum ueni. ut qui non ui-
 dent uideant. et qui uident ceci-
 fiant. Quomodo ergo in iudicium ue-
 nit. ut non uidentes de nationibus
 uiderent. et qui prius uidebant =

de istis ceci fierent. sic uenit in ruina
 et resurrectione multorum. In aduen-
 tu enim domini saluatoris. qui prius stete-
 rant corruerunt. et qui ceciderant surre-
 xerunt. Una hec est interpretatio de
 eo quod dictum est. ecce iste positus
 est in ruina et resurrectione multorum
 in israel. Est autem et aliter quod intelligi-
 dum. aduersus eos uel maxime qui
 contra conditorem larrant. et hinc in-
 de de ueteri testamento. qui non intelligunt
 testimonia egregantes. simplicium
 corda decipiunt. Aduert enim. Ecce
 dicitur legis et prophetarum. uidete qualis
 sit. Ego inquit occidam et ego uiui-
 ficabo. peccatiam et sanabo. Audi-
 unt occidam. et non audiunt uiuifica-
 bo. Audiunt peccatiam. et audire con-
 temnunt et ego sanabo. Istiusmodi
 occasionibus creatorum calumniantur.
 guntur ante quam interpretentur. **XII.**
 que sensum habeant ego interficiam
 et uiuificabo. peccatiam et sanabo.
 opponam eis testimonium euangelii. dicamque
 aduersus hereticos. Innumerabiles
 quippe hereses sunt. que euangelium secundum
 lucam recipiunt. Si propterea crudeliter
 et tantum iudex et crudelis est con-
 ditor. quia dicit ego interficiam. et uiui-
 ficabo. peccatiam et sanabo. manife-
 stissimum est et ipsum ipsi esse filium. Ca-
 de siquidem de eo scripta sunt. Ecce
 hic positus est in ruina et in resurre-
 ctione multorum in israel. non in resurre-

tionē tantū. s; q; inruinā. Si malū ē
iustificere. malū sit q; inruinā ueni
re. Qd̄ respondebt. utrū ne rece
dent acutu ei. an querent aliā int̄
ptationē. q; ad tropologiaf fugiet
ut qd̄ inruinā uenerit benignita
tem magis quā austeritatē sonet.
Et quom̄ iustū erit. q̄ndo qd̄ in eu
angelio tale reperitur. ad allegoriaf
q; nouaf intelligentiaf cōfugere.
q̄ndo ū in uet̄i instrum̄to. statim
accusare. q; nullā explanationem
qm̄uis pbabilis sit recipe. S; q;
hoc qd̄ sequitur. in iudiciū ego ue
ni in mundū istum. ut n̄ uidentes
uideant. q; q̄ uident ceci fiant.
quis querant ut edisserant. imple
re n̄ poterunt. Ego ū q̄ opto esse
ecclesiasticus. q; n̄ ab heresiarcha aliq;
s; a xp̄i uocabulo nuncupari. q; ha
bere nom̄. qd̄ benedict̄ sup̄ terram.
q; cupio tā ope q; sensu q; eē q; di
ci xp̄ianus. equate q; in uet̄i q; in no
ua lege quero rationē. Loquit̄ d̄s.
Ego iustificiā. libent̄ habeo ut iust̄
ficiat̄. Quando enī uet̄ in me ho
mo ē. q; unuo adhuc q̄si homo. eu
pio ut occidat in me d̄s ueterem
homine. q; uiuificet me ex mortuis.
Secūm hunc sensū intelligit̄ q; il
lud. In iudiciū ego ueni in mun
dū istū. ut q̄ n̄ uident uideant.
q; q̄ uident ceci fiant. iuxta h̄c
etiā sensū. q; hoc qd̄ n̄ habem̄

in manib; intelligendū. ecce iste
positus ē inruinā q; in resurrectio
nē multoz inuisit. Habeo aliquid
in me qd̄ male stat. q; peccati su
pbia erigit se. hoc cadat. hoc sub
ruat. Quod si ceciderit. id qd̄ an
te corruerat. surgens stabit.

**HOC EST P̄ XI. Sermo beati
Ambrosii ep̄i. I.**

CIRCUCIDITUR
itaq; puer. Quis ille
puer. nisi ille de quo dictū est.
puer natus ē nobis. filius datus
ē nobis. factus ē enim sub lege.
ut eos qui sub lege eēt lucifac
ret. Quid sit aut̄ in ierlm̄ sicut d̄no
dicere. nisi in esayē cōm̄tis ante
dixisse. Circucisus enī uetus. do
minico dignus iudicabit̄ obtutu.

V quia oculi d̄ni sup̄ iustos.
ides omnē seriē legis II.
uet̄is. fuisse typū fut̄i. nam q; cir
cucisio purgationē significat de
uictoz. S; quō p̄na quada cupid
tate peccandi humane carnis q;
m̄tis fragilitas. inextricabilibus
uitis implicat̄. eo postauū cir
cuncisionis diē. culpe totius fu
tura purgatio. resurrectionis p̄
figurabatur etate. Hoc enim ē
illud. Quā om̄e masculinū adapi
ens uulua. sem̄ d̄no uobitur.
Uerbis enī legis p̄mittebat̄ uirgi
nis part̄. q; uere sēs q̄a in maecu

latus.

Omnisq; ipsum ee qui **III.**
 lege signet. in eode mo
 do ab anglo repetita uerba deela
 rant. quia quod nascetur inquit
 sem. uocabitur filius di. Non eni
 uirilis cotus. uulue uirginahs
 secreta reserant. sed immacula
 tu semen. inuolabili utro spe ses
 infudit. Solus emi poma exnatis
 de femina ses dnt ihe. qui trene
 contagia corruptele; immaculati
 part nouitate n sensert. q cele
 sta maiestate depulerit. Na si lit
 tera sequam. quom ses omis ma
 sculus. cu multos sceleratissimos

N fuisse non lateat. **IIII.**
 unqd ses achab. Nunqd
 sei pseudo pph. q ad helie pces.
 ultor celestis inuiri; ignis assu
 mit. S; ille ses. p que figura futi
 miteru. pia legis diuine pscpta
 signabant. eo quod solus ses ec
 clie uirginis. ad generandos plos
 di. immaculate fecunditatis ape
 rret genitale secretu. Hic ergo
 solus apuit sibi uuluā. Nec miru
 q eni dixerat ad ppham. Priqua te
 formare inuio noui te q in uulu
 mats scificau te. q eni uuluā scifi
 cauit alienā ut nasceret ppha. hic
 e q apuit mats sue uuluā. ut im

Quamquā. Sermo Maximi. e.
 n dubitem uos km p

patnam sollicitudine instructione
 diuini sermonis edoctos. uniuersas
 kalendarū sup uenientū ua
 nitates declinare penit q horre
 re. ad pfectionis tam emdationis
 augmtū. non me piguit usitatum
 uris aurib; inferre sermonē. sic ait
 beatissim paulus. frs eade uobis
 scribere mihi qdem n pigrū. uo

D bus aut necessariū. **VI.**
 necessariū dntm. nec supflui
 reor. si pcomonitione sca dudum
 habita. pcedentū patru uobis re
 petantur alloquia. Et reuera quid
 fastidū. quid oneris habet. p salu
 tis puctu. utilia ac do plaeta se
 pe dicere. frequent audire. Et
 ido km fide ad deuotione solita. re
 ligiosi tineris uas ac uertutis se
 mitas gradientes. magis magisq;
 errorem deuiū q diabolica calcate
 figmta. Nec eni debet anima fide
 us que angloz consortia ceupiscit.
 demonioz iusib; delectari. **VII.**

N eq; uero luci ac tenebris.
 uertuti atq; mdatio. tur
 pitudini q honestati apud di ser
 uos ulla potest ee comunio. sicut
 nos ecclariū doctor instruit dicens.
 Que euentio xpi ad belial. qui au
 celsus templo di cu idolis. Qui
 cumq; ergo credentiū. uel e tem
 plu dei. uel esse desiderat. solli
 cite caueat. ne mortua q uana

sectando · desinens eē templū dī · fi
at habitatio tenebrarū · fiat de
monus monumētū · dit gloriosis
sim' ppharū dauid · Beatus iur ·
cui' est nom' dñi spes eius · q' non

I respexit inuauitates q' insanas
taq; q' spat **VIII.** **(falsas.**
indm · ac toto corde in eius glam
luminū suoz defigit aspectum ·
ad insanissimas uauitates · cōsecra
tos semel dō · non debet oculos
retorquere · quia ut ait dñs · ne
mo mittens manū ad aratū · q' re
spiciens retro · apt' est regno dī ·
Omīs enī arans · si retro respiciat ·
aut tortuosū q' inutile' faciet sul
cum · aut arantū boū suoz uestigi
a uulnerabit · Ita q' q' directo trami
te ac spiritali uomere · uitia mun
dana p̄sulcans · incedit addī reg
num · si aspectū suū · ad impia q'
uana cōuertit · q' iugul' suos · hoc
ē corpus q' animā uulnerabit · q'

I optima tineris piculosum nimis
incurrat errorem · **Secūm lyeā ·**
gullo · t · **P**ostquā cōsumati sūt
dies octo ut circūcideret' puer ·
uocatum ē nom' ei' ih̄m · Quod uo
catū ē ab anglo · p̄usquā in utero
cēperet' · Et **RPL · Om · v · BEDF ·**

Scā q' uenerandaq; prē
sentis festi memoriā · pau
cis q'dem uerbis euaglista
comphendit · s; n̄ pauca celestis

mysteriū uirtute grauidā reliquit ·
Exposita nāq; natiuitate dñica ·
cui' glā gaudia mox angli dignē
laudib; extuler' · pastores deuota
uisitacione celebrarunt · omīs qui
tē audier' mirati sunt · Nos quoq;
p̄modulo nrō put potuim' · p̄xime
dño largiente congruis missarū sol
lemnus ymnorūq; exegim' · sub uin
xit atq; ait · Et postquā cōsumatis
dies octo ut circūcideret' puer ·
uocatum ē nom' eius ihs · quo d uo
catū est ab angelo · p̄usquā in u

Htero concipetur · **x ·**
hec sunt festiuitatis hodi
erne gaudia ueneranda ·
hec sacra sollempnitas dies · hec ulla
supne pietatis uisera munera
sacro scā · que fidelū cordib' cō
mendans apl's ait · qā ubi uenit
plenitudo tempis · misit d's fili
um suū factū ex muliere · factum
sub lege · ut eos q' sub lege erant
redimeret · ut adoptionem filioz
reciperem' · Magna nāq; dispensa
tione pietatis · ad redemptionē
generis humani · n̄ anglm · n̄ ar
changlm · s; filiū suū unigenitū
mittere dignat' ē · Quē qā indiu
nitatis sue specie uidere nequim'
magna rursus dilectionis arte
puidit · ut hunc factū ex mulie
re · hoc ē ex matne carnis substan
tia sine uirili amixtione cēcep

53
uum · adhumanos uerū hominem
pferret aspectus · q̄ indiuna uirtu
te ac substantia manens p̄ omnia
qd̄ erat · uerā naturę mortalıs in
firmitatē quā n̄ habebat indu

Veret · Tu autē · **XI.**
t nobis necessariā obedi
endi uirtutē · p̄cipuo cō
m̄daret exemplo · factū sub lege
filii suū misit d̄s in mundū · non
q̄a ipse legi q̄cquā debeat · qui
un̄ magister n̄r̄ · unus ē legis la
tor & iudex · s; ut eos q̄ sub lege
positi · legis onera portare nequi
uerant sua c̄passione uiuaret · ac
de seculi c̄ditione que sub lege
erat exoptos · in adoptionē filioꝝ
que p̄grām ē sua largitate redu
ceret · Suscepit igitur c̄cūcisiō
nē · lege decretam · in carne q̄ absq̄
om̄i p̄sul̄ labe pollutionis appa
ruit in carne · q̄ q̄ in similitudine
carnis peccati aduenit · n̄ aū in
carne peccati remediū · q̄ caro
peccati c̄sueuerat mundari n̄ re
spuit · sic etiā undā baptismati
qua nouę gr̄e p̄ptos a peccatorū
sorde lauari uoluit · ipse n̄ ne
cessitatis sed exempli causa su
bit · Tu autē · **XII.**

Sere debet uerā statūta
qua idem salutifere
curationis auxiliū · circūcisio in
lege · c̄tra originalis peccati uul

nus agebat · qd̄ nunc baptismū age
re reuelate gr̄e tempe c̄sueuit ·
excepto qd̄ regni celestis ianuam
nec dū intrare poterant · donec
adueniens benedictionē daret ·
q̄ legē dedit · ut uideri possit ·
d̄s deoꝝ in syon · tam in sinu abra
he post mortē beata req̄e c̄sola
ti · sup̄ne pacis ingressū · spe feli
ci expectabant · Qui enī n̄ p̄ eu
angelū suū terribilit̄ ac salub̄ter
clamat · n̄ q̄ renat̄ fuerit ex aqua
& sp̄u n̄ pot̄ intrare in regnū dei ·
ipse dudū p̄ legē suā clamabat ·
Masculus cui p̄pitiū caro circūci
sa non fuerit · p̄bit anima illa de
p̄to suo · q̄a pactum meū irritum
fecit · id est quia pactū uite in pa
radiso hominib; mandatū adam
p̄uaricante transgressus ē · in quo
om̄s peccauer̄ · p̄bit de c̄tu sc̄oꝝ
si non ei fuerit remedio salutarī
subuentū · h̄traq; ḡ purificatio ·
& circūcisionis uidelicet in lege ·
& in euḡlo baptismatis · tollende
p̄uaricationis p̄me gr̄a posita est ·

IN O C T̄ S E I L O H A N N I S A P T I & E U G L I S T E · S E R M O E U S E B I I E P I ·

AUDI FABULA
non fabulā s; rem ge
stam · de ioh̄e apto
& memoriis omnū traditā · Cum
post tyranni obitū de pathmos
insula ephesum rediret · rogabat̄

etiam uenas illustre puincias. quo
q̄ eccl̄as fundaret in quibus n̄ erant lo
cus. uel in quibus erant instrueret sa
cerdotibus ac ministris. sedm̄ qd̄ eide

Cunoq̄q; sp̄e sēs indicasset.
um igitur uenisset **II.**
ad quandā urbem. hanc
longe positā om̄ib; eccl̄asticis sol
lemnit̄ adimpletis. uidit iuuenē
quendā ualidū corpe q̄ uultu ele
gantē s; animū acrem nimis. Re
spiciensq; ad ep̄m q̄ nup̄ fuerat or
dinat̄. hunc inq̄t t̄ sūmo studio
cōm̄do subtestimonio xp̄i q̄ toti
eccl̄e. Tum ille suscipiens. omnē
se adhibiturū sic p̄cipiebat diligen
tiā pollicet̄. Sed t̄m atq; t̄m ea
dem sepī repetens. iuuenē cōmen
dabat attentū. s; post hęc ephesū

Tredit. **III.**
um ū p̄br̄ in domū suā
adolescentē cōmendatū
suscepit. q̄ eū om̄i diligentia enu
truit amplectū̄ fouet. ad uitam
etiā baptisimi gr̄am tradidit. Post
hęc iā uelud cōfidens gr̄a qua fue
rat cōmonit̄. paulo indulgenti
habere iuuenē cepit. S; ille ubi
imatura uirtute potitus ē. con
tinuo pequeuos. quib; luxur̄ q̄ de
sidia cordi ē. amare uicia. q̄ cor
rupte uie incedere tramitē per
docet̄. Et p̄mo q̄dem ciuioꝝ ille
cebris deripitur. inde noctnis

eum furtis. sociū sibi participemq;
conserseunt. post hęc iam ad ma
iora flagicia ptahunt. Interea
sensus iuuenis formabat̄ q̄ insti
tuebat̄ ad scelera. q̄ qui esset acer
ingenio. sicut equus effrenus q̄ ua
lidus duris moribus; obfirmabatur.
recti itineris lineam derelinquens.
rectore cōempto. rapido cursu tot̄
fertur in p̄cept̄. ita succedentib; si

Obi malis. ut desperationē quoq; ad
sibi p̄stite salutis accepit.
edignat̄ iam de **IIII.**
paruis scelerib; cogitare.
grandia queq; molitur. q̄ exinte
gro p̄ditioni se tradens. nullū eē
inferior inflagitiū patit̄. Deniq;
illos q̄ p̄us magistr̄i criminū fue
rant discipulos facit. q̄ latinū exhi
turmā. quib; ipse dux q̄ p̄nceps
uolent̄ p̄sset instituit. q̄ eū his
om̄i crudelitate crassat̄. Verum
tempe elapso. cū rei ita poposeiss;
utilitas. inuitatur t̄m ioh̄s ad illā
urbē. Et cū cetera quoz gr̄a uenerat
ordinasset. age inquit o ep̄isco
pe depositū rep̄senta. qd̄ t̄ ego
plano q̄ xp̄e cōmendauim̄. eccl̄a
teste quā regis. At ille obstupuit.
p̄mo pecuniā putans ase reposci.
quā n̄ acceperat. S; rursū cōsidera
bat. nec posse fallere ioh̄em. nec
eū querere que n̄ dedit. Hærebatur
ergo stupens. Quem ioh̄s heren

tem uidens. uuenem illū inquit re-
peto abste & animā fratris. **V.**

Tunc grauit̄ suspirans se-
mor & in lacrimas resolu-
tus. ille ait mortuus ē.
Quomodo inquit. uel quali mor-
te. Deo inquit mortuus ē. quia
pessimus & flagitiosus euasit.
adulteriū etiā latrocinū aggressus
ē. deniq; nunc montē quen-
dā cū multa latronū manu oc-
cupauit. Quib; auditis. ap̄t̄s ue-
stem qua erat indutus scidit.
& ingenti gemitu feriens caput
suū. bonū te inquit custodem
anime fr̄is dereliqui. Sed iam
nunc in equis parat̄. & dux iti-
neris. Et c̄festum ab ipsa eccl̄a a-

Cscendens. c̄cit̄ p̄perabat.
umq; puenisset. **VI.**
adlocū. atinet̄ ab his
latronib; q̄ custodias observa-
bant. Sed ille neq; effugere
neq; p̄suis declinare usquā ni-
tens. ingenti tantū uoce p̄cla-
mabat. quia ad hoc ipsum ue-
ni. adducite in p̄ncipem ur̄m.
Qui cū ueniret armatus. emi-
n̄ agnito iohanne ap̄t̄o. pudore
tactus in fugā uertit̄. Ille equo
post eum dimisso c̄festum inse-
quit̄ fugitantem. etiā etatis
oblitus **senio** simul & clamans.
Quid fugis o fili patrem tuū.

59
Quid fugis inermē senē. Miser
noli timere. habes adhuc spem
uite. ego xp̄o rationē reddam
p̄te. certe & mortē p̄te libent̄
excipia sic & dñs exceptit p̄no-
bis. & p̄tua anima dabo ani-
mā meā ita tantū. & crede in

At ille audiens **VII.**
restitit. ac uultū dimi-
sit int̄ram. post hoc
arma p̄iecit. Tunc deinde tre-
mefact̄ flebat amarissime. &
accidentis ad se lenis genibus
p̄uoluit. gemitib; & ululatib;
quib; poterat satisfaciens. &
uberrimis lacrimarū suarū fon-
tib; it̄m baptizat̄. occultans so-
lam dextrā suā. Ap̄t̄s uero iu-
ris iurandi sacramento se ei a sal-
uatore impetraturū ueniā pol-
licens. simulq; genib; eius p̄uo-
lutus. atq; ipsam dextrā. exeu-
cedis cōscientia torquebat. tan-
quā p̄penitentia purgatā de-
osculans. ad eccl̄am reuocat.
& indefinēt̄ p̄ eo orationes p̄-
fundens. & cū ipso parit̄ ducens
crebra ieiunia. indulgentiam
adō quā ei pollicent̄ fuerat expe-
tebat. s; & uariis sermonū con-
solationib; uelut quib; dā p̄can-
tationib; efferos & ex̄t̄itos eius
animos mitigabat. Nec prius
abstuit. quam eū in omnibus

emdatū . etiā ecclē p̄ficeret . p̄bens
phoc magna exempla uere peni
tentie . q̄ documētū ingens noue
regenerationis . atq; insignia que
dam q̄ trophea uisibilis in eo re

surrectionis ostendens . **VIII.**

Sermo ysidori episcopi .

Ioh̄s ap̄t̄s q̄ eugl̄ista filius bebe
dei . frat̄ iacobi uirgo electus
a d̄no . atq; int̄ cet̄os magis di
lect̄ . Qui etiā supra pect̄ d̄ni re
cumbens . eugl̄iū suū fluenta de
ip̄so sac̄ d̄nici pectoris fonte
potauit . q̄ quasi unū de parad̄y
si fluminib; uerbi d̄i grām into
to t̄rarū orbe diffudit . Quiq;
loco xp̄i xp̄o iubente successit .
d̄ni suscipiens matrē magistri
discip̄s etiā ip̄se post xp̄m at̄
q̄dā modo derelict̄ ē fili . Hic
d̄ni eugl̄m xp̄i in asia p̄dicaret .
adomiciano cesare in pathmos
insula metallo relegat̄ . Ibi etiā
posit̄ apocal̄psin sc̄psit . In t̄fec
to aut̄ domiciano asenatu . eri
lio resolut̄ . recessit ephesum . Ibi
ob hereticor̄ refutandas uersuti
as . efflagitat̄ ab asie ep̄is . euan
geluū nouissimū edidit . Cui q̄dē
int̄ alias uirtutes magnitudo
hec fuit . Mutauit in aurū silue
stres frondiū uirgas . litorea q;
saxa in gemas . item gemarū fra
gm̄ina in pp̄am reformauit natu

ram . Viduā quoq; p̄cepto pp̄i p̄cib;
suscitauit . q̄ rediuiū uiuentis cor
pus remeante anima reparauit .
Bibens letiferū haustum n̄ solum
eualit piculū . s; eodē p̄stratos po
culo . in uite reparauit statū . Hic
anno nonagesimo septimo post
passionē saluatoris sub traiano
p̄ncipe longēue uetustatis senio
fessus . cū diem transm̄igrationis
sue imminere sibi sentiret . iussit
se fertur effodere sibi sepulcrū .
atq; inde ualedicens fr̄ib; facta
oratione uiuus intumulū intro
iit . deinde in eo tanquā in lee
tulo quieuit . Unde accidit . ut
quidā eum uiuere asserant . nec
mortuū in sepulcro sed dormien
tem iacere contendant . maxime
p̄ eo qd̄ illic t̄ra sensim ab imo sca
turiens . ad sup̄ficiē sepulc̄rē c̄scen
dat . q̄ quasi flatu q̄scensit̄ deor
sum ad sup̄iora puluis ebulliat .
Nullo . t̄ . **D**ixit . **S . IOH̄ES .**

Ih̄c petro . Sequere me . Conuersus
petrus uidit illū discip̄m quem
diligebat int̄ sequentē . qui q̄ re
cubuit incena sup̄ pectus eius q̄
dixit . D̄ne quis est qui tradet te .
Et R . **OM̄ . VEH̄ . BEVE . PBRI .**

FCTIO S̄C̄I EUAN
gelu que nobis lecta ē fr̄s mei
tanto maiore anobis intentione
debet p̄ singula uerba pensari .

quanto magna grē supne dulcedi
ne tota redundat. Commēdat enī
nobis beatissim' ioh̄s euglīsta &
ap̄ls p̄uilegiū amoris p̄cipui.
quo cētis ampli' meruit honorari.
ad̄no. Commēdat testimoniū eu
angelice dēsc̄ptionis. quod ueri
tate diuina subnixū nullus fide
iū dubitare p̄mittit. Commēdat
placida sue carnis absolutionem.
quā d̄no specialit̄ se uisitante ac

Scepit. Tu *x.*
ed ut p̄fecte lectionis hu
ius p̄ncipia cōsiderare ua
leamus. libet sup̄iora paulisp̄ at
tendere. Apparuit d̄ns post resur
rectionē disc̄pulis septem. int̄ quos
erat petrus & ioh̄s. frustra impi
scando tota nocte laborantibus
& stans in litore. copiosa rete eorū
piscinū multitudinē impleuit.
morq; egressus ad̄tāram inuitauit
adprandū. & int̄ prandendū t̄cio
petrū an se amaret int̄rogauit.
ac t̄cio amorē confitenti. quā ter
eū negauerat. ei t̄cio pascendas
oues suas cōmisit. ac deinde quā
pearunde ouiuū. idest animarū
fidelū cura pastoralis usq; ad mar
tyriū crucis eēt p̄uentur'. intima
uit dicens. Am̄ dico tibi. cum
esses unior cingebas te. & am
bulabas ū uolebas. cū aū senue
ris extendes manū tuas. & alius te

cinget. & ducet quo tu non uis.
in manū extensione designauit. quod
p̄ mortē crucis martyrio coronandū
in cōtione alteri. quod uincendus
a p̄secutore. inductu quō n̄ uellet. quod
tormenta passionis cōtra uoluntatē es
set passur' humane fragilitatis. S;
ne quis forte uideret' petro. p̄dic
ta a d̄no passio crucis. hanc suo cōfē
ssim lenire curauit exemplo. ut
cruciatū martyriū eo leui ferret.
quod se meminisset. simulē suo redem
ptori mortis accipe sententiā. Post
quā enī significauit ei quod morte cla
rificatur' eēt d̄m. p̄tū aduungit
quod in hui' capite lectionis audiui
mus. & dicit ei. Sequere me. de si
apte dicat. Quā ipse p̄tū p̄tūa re
dēptione crucis suppliciu subire
n̄ timui. cur tu p̄ mei cōfessione
nominis. crucē pati formides. quod eo
gloriosiore martyriū palma clari
ficaberis. quod in hac p̄merenda magi

Nstri iter sequeris. *xl.*
une ū ab euglīsta n̄ sub
dit. quod p̄ hęc dicta d̄ns
& disc̄puli fecerunt. s; ex eo t̄n̄ in nu
it' quod subdit'. Conuers' petrus ui
dit illū disc̄pūm quōm diligebat ih̄s
sequēte. Patet nāq; quā cū dixisset
ih̄s pet' sequere me. idē patiēdo
imitare. surrex̄ de loco cū uui' &
abire iā cep̄. Secut' ē aū eū petr'
etiā i cēssu. nedū. eueniens impie

re qd̄ audiunt seq̄re me. Secut⁹ est q̄
ille discip̄s quē diligebat ih̄c. Neq̄
enī arcendū se ac̄lectatu x̄ putabat.
q̄ n̄ minore se gr̄a dilectionis xp̄o
complexū nouerat. Neq̄ enī incre
dibile ē idō utrūq̄ discip̄m corpali
ḡssu uestigia d̄ni secutū. q̄a nec dū
intellegerant. qd̄ significauerit in
eo qd̄ petrū se sequi p̄cept.

**DOMINA post natalem domini.
Sermo Maximi ep̄i. l. 1.**

MARIE T V D N I C O fr̄s km̄
soluit⁹ ē om̄is pat̄ne p̄uaricationis
met⁹. quē diabolicis fraudib; incur
rit c̄uuenta mortalitas. Adest enī
nob̄ celi t̄r̄q; iudex. q̄ reciso cyrog
pho delictor. reatū nr̄m miseratus
absoluit. Adest ille d̄n̄s. q̄ iugam
captiuitatis antiq̄ nr̄is ac̄eruicib;
soluens. merorē mundi. c̄na lib̄tate

Alexificet. Tu autē. 11.
Adest rex ille mansuet⁹. q̄ per
spatia toti orbis. celestis in
iurie iustitie gressib; incedens. su
pbientē furentis inimici c̄terat ty
rannidē. Nāq; pariente maria na
tus ē d̄i fili⁹ nob̄is. ut germane car
nis nr̄e c̄ceptione. p̄duct⁹. creato a
se homini. q̄ pietatē pat̄nā. q̄ fra
t̄nū largiret⁹ affectū. Et nat⁹ sane
ab intacta ē femina. ut eū partū
q̄ hominē testaret⁹ part⁹ humanū
q̄ d̄m p̄baret⁹ c̄na uirginitas. Nā
sic n̄ potat n̄ caro de carne nasci.

ita n̄ poterat d̄i caro. de femineo
utero. nisi sine generante p̄dure.

Ait angl̄s beatissime 111.
MARIÆ. Sp̄c sc̄s sup̄ ueniet
inte. q̄ uirt⁹ altissimi
obūbrabit t̄. q̄ qd̄ nascet⁹ exte
sc̄m uocabit⁹ fili⁹ d̄i. Sp̄c inq̄t sc̄s.
sup̄ ueniet inte. Ideo t̄ fr̄. uir
tutē sc̄i sp̄c anglicus sermo p̄te
xit. ne cōiecturis carnalis dispu
tationis hebetat⁹. celeste t̄ sit ipse
mysteriū t̄ena argum̄tatione c̄fun
das. aut ne dubites eū. nouū pue
rū in aluo uirginis potuisse forma
re. q̄ eū p̄mū c̄deret hominē. nec
sc̄m pat̄s. nec uiscera mat̄na que

S fuit 1111.
sic itaq; q̄cūq; ē sup̄ne di
spensationis arbit̄ q̄ dis
cussor. que t̄ uidet⁹ uirt⁹ eminen
tior. partū dedisse uirgini. aut
p̄fectū hominē creasse de t̄ra
Prim⁹ enī homo. ut ait apl̄s de t̄ra
t̄ren⁹. sc̄s homo de celo celestis.
Si cont̄ nat̄am eē c̄tendis. qd̄ inmy
sterio nr̄e red̄ptionis sine uirgo
puella asserit⁹ c̄cepisse. cui queso
nat̄e ē. qd̄ inparente gn̄is nr̄i. ca
ro sine carne formata ē. Que ē
ista ratio. immo q̄ c̄ca c̄tentio.
ut n̄ credat⁹ d̄s facere hominem

S posse de femina. que
credit⁹ fecisse de puluere. 1111.
Iomp̄s o homo tali in

negocio eē p̄spiciē uoluntate. de
ope cur retractat. Om̄a enī. sic le
gū. dñs q̄ uoluit fēe in celo q̄ in t̄ra.
It̄ si sollicit̄ p̄seruteris. p̄ter hunc
legit̄mū humane c̄ceptionis usū.
tres ualde mirabiles nascendi spe
cies. opatā rep̄ies inuitatē. Et p̄ma
ē q̄dē. qd̄ adam figurat̄ ē elimo.
sedā qd̄ mulier̄ formata de ma
leulo. t̄ra que & celestis ē. qd̄ xp̄e
p̄cessit ex uirgine. Quid horū n̄
nouū. Quid horū n̄ mirabile. Qd̄
horū n̄ fide seq̄mur. inq̄s̄tio po
terit humana complecti. **VI.**

Quod aū mystico hoc c̄cep
tu. uisitare mundū suū.
dī dignat̄ ē. fū. n̄r̄e hoc
salutē necessitas fla
gitabat. nimirū ut celestis tandē
generatio repararet. qd̄ natui
tas t̄rena p̄diderat. Sed fortassis
hunc q̄ natus est p̄dicat̄ extenu
na. dū uulib; obuoluit̄ pannis.
dū iacere c̄tent̄ ē in p̄sepi. dum
lacrimolis uaḡtib; c̄tepat. dum
mānus lactat̄ uberib; deū esse
diffidis. **VII.**

Per ista frat̄ aduerte eū.
& ut hominē infirma p̄ infirmis
p̄tulisse. & ut dñm potentia exer
cuisse celestē. Hic nāq; q̄ sorden
tib; circūdatur pannis. regis
p̄chaldeos munerib; honoratur.
Hic q̄ in p̄sepi humilis iacet. lu

mine noui syderis coruscet celo.
Hic q̄ uaḡt̄ reddit infantie. anglic
exeret̄ uocib; collaudat̄. Hic qui fe
mineo lacte nutrit̄. multa hominū
milia paruissimo pane faciauit.

Quid illud adiciā. **VIII.**
qd̄ dñm illū. & uerū eē dī
filiū. resurgens a mortuis
lāhar̄ p̄bat. recepto
lumine cecus annuntiat. ueneran
dis ei calcata uestigiis maris unda
testat̄. & qd̄ p̄cellit hęc om̄a resul
tant̄ celo uox pat̄na c̄firmat̄. Ap̄t̄
qd̄ km̄i. tā magnū hoc natiuitatē
dñice sacram̄tū. dignis uocib; ho
norem. Diugam̄ p̄ om̄ib; castitatē.
q̄a ut placere hanc s̄ xp̄e ostende
ret. pudiciciā uti uirginalis eleḡ.
Sectem̄ miām. q̄a pietatis ē. qd̄ sal
uam̄. luttitiā sollicit̄ teneam̄. q̄a
ob hoc unigenit̄ dī dignat̄ ē homo
fieri. ut ueniens p̄dicans unuer
sam mundi faciē. d̄anata iniquitate
purgaret. **EV. Requie in p̄ori dom̄. Re. in. v. f.**

Igit̄. t. Erat ioseph & maria mat̄
ihsu mirantes sup̄ his q̄ diceb; & c̄ta.
HOCT S̄i Stephani. siue sit
dom̄ dies. siue priuata. legunt̄
epistole pauli. Incipit prolo
gus in epistolas pauli apli. cete. le. que le

P**RI A U O Q V E R I T**
quare post euglā. que sup̄ lem̄
tum legis s̄. & inq̄bus nob̄ exem
gunt̄ in feri
usq; in. lxx.
inuenies p̄
dñicā. vi.

pla & p̄cepta uiuendi plenissime di-
gesta s̄. uoluerit apl̄s. has epl̄as ad
singl̄as eccl̄as destinare. Hac aū cau-
sa factū uidet̄. scilicet ut initio na-
scens eccl̄e. nouis causis existentib̄
& p̄sentia atq; orientia ressecaret
uicia. & post fut̄as excluderet q̄sti-
ones. exemplo p̄ph̄arū. q̄ post edi-
tam legē moysi. inq̄ om̄a manda-
ta legebant̄. nihil om̄i tam doct̄
na sua. rediuiua semp̄ p̄p̄ti cōp̄sse-
re pecc̄a. & p̄p̄t̄ exemplū libros ad
nr̄am memoriā t̄nsmiser̄. Deinde
querit̄. cur n̄ ampliū quā decem
epl̄as ad eccl̄as sc̄pserit. Decem s̄
enī cū illa q̄ d̄r̄ ad hebreos. nā re-
liquę q̄tuor. ad disc̄p̄los specialit̄
f̄t̄ porrectę. Ut ostenderet nouū
n̄ discrepare a uet̄i testam̄to. & se-
c̄tra legē n̄ facere moysi. Ad nume-
rū ḡ p̄m̄oz decalogi mandatorū su-
as epl̄as ordinauit. & qd̄ ille p̄cep-
tis a pharaone instituit libatos.
totidē hic epl̄is ad diaboli & ydola-
trie seruitutē edocet acq̄sitos. Hā
& duas tabulas lapideas. duoz te-
stam̄toz figurā habuisse. uiri eru-
ditissimi tradider̄. Epistola sane
q̄ ad hebreos sc̄bit̄. q̄dā pauli n̄ eē
c̄tendunt. eo qd̄ n̄ sit ei nom̄ine
titulata. p̄p̄t̄ sermonis st̄uq; distā-
tiā. s; aut barnabę iuxta tertulli-
anū. aut iuxta q̄sdā luce. ut certe
clem̄tis disc̄p̄li apt̄oz. & ep̄i roma-

ne eccl̄e p̄ apt̄os ordinati. Quib̄ respon-
dendū ē. Si p̄p̄t̄a pauli n̄ erit q̄
ei n̄ habet nom̄. ḡ nec alicui erit. q̄
nulli nom̄ine titulāt̄. Qd̄ si in eue-
nient̄ ē. ipsi magis eē credenda ē.
que tanto doct̄ne sue fulget elo-
quio. S; qm̄ apud hebreoz eccl̄as.
quasi destructor legis falsa suspi-
cione habebat̄. uoluit tacito no-
mine. de figuris legis & ueritate
x̄ reddere rationē. ne odiū nom̄i-
nis fronte p̄lati. utilitatē exclu-
deret lectionis. Non ē sane mirū.
si eloq̄ntior uideat̄ in p̄p̄o idē he-
breo. q̄ in p̄p̄o idē greco. q̄ eccl̄e
epl̄e s̄ sc̄p̄te sermone. Mouet etiā
q̄sdā. q̄re romanoz epl̄a in p̄mo sit
posita. cū eā n̄ p̄mā sc̄p̄tā ratio
manifestet. Nā hanc se p̄fisciscen-
tē ierosolimā sc̄p̄sisse testat̄. cū
chorinthios & alios. ante iā my-
steriū qd̄ secū portatur̄ erat. col-
ligere adhortat̄ sit. Unde intel-
ligere q̄dā uolunt. ita om̄s epl̄as
ordinatas. ut p̄ma poneret̄ epl̄a
ad romanos. quā posterior fuerit
destinata. ut p̄ singl̄as epl̄as gra-
dib; ad p̄fectiora ueniret̄. Roma-
noz nāq; pleriq; tā rudes erant.
ut n̄ intelligerent d̄ se gr̄a s; su-
is se meritis eē saluatos. & ob hoc
duo p̄p̄ti int̄ se c̄fluctarent. Idēco
illos asserit indigere c̄firmari.
uita p̄ora gentilitatis c̄memorā.

Chorinthiis au iam die scientie gratiam
iam esse cessantem et non tam omnes increpat. quod
cur peccantes non increpauerint repre
hendit. sic dicens. Audite inter uos for
nicatio. Et item. Congregatus uobis cum
meo spiritu. id est huiusmodi sathane.
Insecta uero laudant. et ut magis ac
magis proficiant monent. Galathe
autem nulli communi accusant. non hoc tamen
quod callidissimi pseudo apostolis credi
derunt. Ihesu sane nulla reprehensione.
sed multa laude sunt digni. quia fidem
apostolicam seruauerunt. Philippenses etiam
multo magis collaudant. quod nec audi
re quidem falsos apostolos uoluerunt. Colosen
ses autem tales erant. ut cum ab apostolo ui
si corporali non fuerint hoc laude di
gni haberent. Et si corpe inquit
absens sum. sed spiritu uobiscum sum. gau
dens et uidentem ordinem uestrum. Thesa
lonicenses nihilominus in duabus epistolis
omni laude persequitur. eo quod non solum
fide inexcussam seruauerint uerita
tis. sed etiam in persecutione cuius fuerint
stantes inuenti. De hebreis
uero quod dicendum est. quorum thesalonicen
ses quod plurimum laudati sunt. imitatores
facti esse dicunt. sic ipse ait. Et uos
fidei imitatores facti estis ecclesiarum
dei que sunt in iudea. eadem enim passi
estis et uos a tribulibus uestris que et illi
auideis. Apud ipsos quoque hebreos
eadem commemorat dicens. nam et uine
tis compassi estis. et rapinam bonorum

uestroꝝ cum gaudio suscepistis. cognoscentes
uos habere meliorem. et manentem
substantiam. **Incipit Argumentum
in epistolam ad romano. s. 11.**

Roma a hyl qui in urbe roma
in christum ihesum cre
diderant. ita a falsis apostolis deperuati
erant. ut sub nomine domini nostri ihesu christi
in lege et circuncisione inducerent.
Hos apostolis reuocat ad ueram et euangelicam
fide. scribens eis ab athenis.

Incipit epistola ad romano. s. 11. c. i.

Paulus seruus
ihesu christi. uocat apostolis. se
gregat in euangelium dei. quod
ante promiserat prophetas suos in scriptu
ris sanctis de filio suo. qui factus est ei ex se
mine dauid secundum carnem. qui predesti
natus est filius dei in uirtute secundum spiritum
sanctificationis. ex resurrectione mortu
orum. ihesu christi domini nostri. pro quem accepimus gra
tiam et apostolatum. ad obediendum fidei in
omnibus gentibus. pro nomine eius. in quibus
estis et uos uocati ihesu christi. omnibus qui sunt
rome dilectis dei. uocatis sanctis. gratia uo
bis et pax a deo patre nostro. et domino ihesu
christo.

Primum quidem gratias ago deo meo.
pro ihesu christo pro omnibus uobis. quia fides
uestra annuntiat in uniuerso mundo.
Testis enim mihi est deus. cui seruo in spiritu
meo. in euangelio filii eius. quod sine inter
missione memoria uestra facio. semper
in orationibus meis. obsecrans si quo

modo tandē aliquādo p̄spum t̄r habeā
inuoluntate dī ueniendi ad uos. Desi
dero enī uidere uos. ut aliqd̄ impiar
gr̄e uob̄ sp̄italis ad c̄firmandos uos.
idē simul c̄solari in uob̄. p̄ea que in
Xc. iiii. uicē ē. fidē ur̄am atq; meā. **N**olo autē
uos ignorare fr̄s. q̄a sepe p̄posui ue
nire ad uos. & p̄hibet̄ sū adhuc usq;
ut aliqm̄ fructū habeā & in uobis.
sic & in cētis gentib; breuis ac bar
baris. sapientib; & insipientib; de
bitor sū. ita qd̄ in me p̄mptū ē. &
uob̄ q̄ romē estis. euāgelizare. Non
enī erubescō eugl̄m. Virt̄ enī dī ē in
salutē om̄i credenti. uideo p̄mū &
greco. iustitia enī dī. in eo reuelatur
ex fide. infidē. sic sc̄ptū ē. iust̄ autē

Si legitur impia
ta die. q̄ euenit.
si oēs sei stepha
ni occurrat ma
liqua feria. t̄c
erit ista lectio
prima.

Rex fide uiuit. **iiii.**
Reuelat̄ ira dī de celo. super
omnē impietate
& iniustitiā hominū. eoz̄ q̄ ueritate
dī iniustitia detinent. q̄a qd̄ notū
ē dī. manifestū ē nullis. D̄s enī illis
reuelat̄. Inuisibilia enī ipsi. a creatu
ra mundi. p̄ea q̄ facta s̄ intellecta
c̄spiciunt. sempit̄na q̄q; ei uirt̄ & di
uinitas. ita ut sint īexcusabiles. q̄a
cū c̄gnouissent d̄m. n̄ sic d̄m gl̄ifica
uer̄ aut gr̄al̄ eger̄. s; euauer̄ inco
gnitionib; suis. & obscuratū ē insi
piens cor eoz̄. Dicentes enī se eē sapi
entes. stulti facti s̄. & mutauer̄ gl̄am
incorruptibilis dī. in similitudinē
imaginis corruptibilis hominis. &

uoluerū. & q̄drupedū & serpentū.
P̄t̄ qd̄ tradid̄ illos d̄s in desideria cor
dis eoz̄ in inmunditiā. ut c̄tumelios af
ficient corpora sua in semetipsis. Q̄ com
mutauer̄ ueritatē dī in m̄datū. & co
luer̄ & seruer̄ creat̄e poti⁹ q̄ creatori.
q̄ ē benedict⁹ in secula secl̄oz̄ amen. **v.**

Propt̄ea tradidit illos d̄s in
passiones ignominie. Nāte
mine eoz̄ inmutauer̄ naturāle usum.
in eū usū q̄ ē c̄tra nat̄am. Similit̄ &
masculi. relicto nat̄ali usu femine. ex
arsert̄ in desideris suis in uicē. ma
sculi in masculos t̄pitudinē opantes.
& mercede q̄ oportuit erroris sui.
ī semetipsis recipientes. Et sic n̄ p̄ba
uer̄ d̄m habere innoticia. tradidit eos
d̄s in reprobū sensū. ut faciant ea q̄ n̄
c̄ueniunt. repletos om̄i iniquitate. ma
licia. fornicatione. auaricia. neq̄tia.
plenos inuidia. homicidiis. c̄tentione.
dolo. malignitate. susurrone. det̄
tores. d̄o odibiles. c̄tumeliosos. sup̄bi
elatos. inuentores maloz̄. parentib; n̄
obedientes. insipientes. ic̄opositos. si
ne affectione. absq; pudore. sine fide.
sine iudicia. Q̄ cū iustitiā dī c̄gnouis
sent. n̄ intellexer̄ qm̄ q̄ talia agunt.
digni s̄ morte. n̄ solū q̄ ea faciunt.
s; etiā qui c̄sentunt facientib;. **vi.**

Propt̄ qd̄ īexcusabilis es.
o homo q̄ iudicas omnis.
In quo enī iudicas alterū. te ipsū
c̄depnas. Eadē enī agis. que iudi

dicat. Scim' enim qm iudiciu di e' scdm
ueritate: meos q' talia agunt. Existi
mas au' hoc o' homo omis q' iudicat
eos q' talia agunt q' facit ea: qa' tu
es fugies iudiciu di. An diuiti
as bo' nitatis ei' q' patientie q' lon
ganimitatis c'tempnis: ignorant qm
benignitas di ad penitentia te ad
ducit. Scdm duritia au' tua q' in
penitent cor: thesaurizas t' ita in
die ire q' reuelationis iusti iudiciu
di: q' reddit unicuiq; scdm opa sua:
his q'de q' scdm patientia boni opis:
glam q' honore q' icorruptione.
q'rentib; uitā etnā: his q' exēnti
one q' q' n' acq'escunt ueritati: cre
dunt au' iniquitati: ita q' idignatio
t'bulatio q' angustia: in omne animā
hominis opantis mali iudei p'mū
q' greci: glā aut' q' honor q' pax oī
opanti bonū: iudeo p'mū q' greco.

Non e' p'sonarū ac **VII.**
ceptio apud d'm. Qcūq;
enī sine lege peccauer' si
ne lege etiā p'ibunt: q' q'cūq; inle
ge peccauer'. p' lege iudicabunt.
Non enī auditores legis iusti sunt
ap' d'm: s; factores legis iustificabun
tur. Cū enī gentes q' legē n' habent:
nātālū ea que legis s' faciunt: eis
modi legem n' habentes: ipsi s' sunt
lex: q' ostendunt opus legis scptū
in cordib; suis: testimoniū reddē
te illis cōscientia ipsor' q' int' se in

meem cogitationū accusantiū aut etiā
defendentiū: in die cū iudicabit d's oc
culta hominū: scdm euglm meū p' ihm
xpm. Si aut' tu iudeus cognominaris:
q' req'escis in lege: q' glaris in dō: q' no
sti uoluntate ei' q' p'bas utiliora: in
structus p' legē: cōfidis te ipsū ducem
eē cecor' lum' eor' q' inteneb's s'. erudi
torē insipientiū: magistrū infantiū
habentē formā scientie q' ueritatis
in lege: q' ergo aliū doces: te ipsū non
doces. **VIII.**

Qui p'dicas n' furandū furaris:
q' dicis n' mechandū mecha
ris: qui abhominaris ido
la: sac'legiū facis: q' in lege glaris: p'
p'uaricationē legis: d'm inhonoras.
Nōm enī di puos blasphemat' inter
gentes: sic scptum ē. Circūcisio q'de
p'dest: si legē obserues. Si aut' p'ua
ricator legis sis: circūcisio tua ipu
tiū facta ē. Si q' iputiū iustitias le
gis custodiat: nonne iputiū illi in
circū cisionē reputabit: q' iudica
bit qd' exnata ē iputiū: legē cōsu
mans te q' p'litam q' circūcisionē:
p'uaricator legis es. Non enī q' in
manifesto iudeus ē: neq; que in ma
nifesto in carne circūcisio: s; q' in oc
culto iudeus ē: q' circūcisio cordis:
in spū n' litā: cui laus n' ex hominib;
s; ex dō ē. Qd' g' ampli' iudeo: aut
que utilitas circūcisionis. Multū
p' omne modū. Primū q'dem: qa

credita s̄ uul' eloq̄a dī. Quid enī si quidā
illoz n̄ credider̄. Nunq̄d incredulitat̄
eoz fide dī euacuauit. Absit. Est aut̄
d̄s uerax. om̄is aut̄ homo m̄dax. sicut
septū ē. Ut iustificeris in sermonib;
tuis. & uincas eū iudicaris. Si aut̄ in
q̄tal n̄ra iustitiā dī cōm̄dat. q̄d dice
mus. Nunq̄d iniquus d̄s. q̄ infert
iram. Secūm hominē dico. Absit.

I duoq̄n. quom̄ iudicabit d̄s hunc
mundū. *Dom̄. 1. post oct̄. Na
USTIFICATI talis d̄m. 1.*
ex fide. pacē habeam̄ ad d̄m. p̄ d̄m
n̄m ih̄m xp̄m. P̄ quē & accessū ha
bem̄. p̄ fide. ingrām istā. in q̄ stam̄
& gl̄amur in spe gl̄e filioz dī. Non
solū aut̄. s; & gloriā in tribulationi
bus. scientes q̄d tribulatio patientiā
opat̄. patientia aut̄ p̄bationē. p̄ba
tio ū spem. spes aut̄ n̄ cōfundit. q̄a
caritas dī diffusa ē in cordib; n̄ris. p̄
sp̄m sc̄m q̄ dat̄ ē nob̄. Ut q̄d enim
xp̄e. cū adhuc infirmi essem̄. secūm
tempus. p̄imp̄us mortuus. est.

Ux enī p̄iusto q̄s morit̄. Nā p̄ bono
C forsitan q̄s audeat mori.
ōm̄endat suā cari . 11 .
tatem d̄s in nob̄. q̄m cū
adhuc peccatores eēim̄. xp̄e p̄ nob̄
mortuus ē. Multo ḡ magis iustifi
cati n̄e in sanguine ipsi. salui erim̄
ab ira p̄ ipsū. Si enī cū inimici eēim̄.
recciliati sum̄ dō p̄ mortē filiū ei.
multo magis recciliati. saluuerim̄

muta ipsi. Non solū aut̄. s; & gl̄amur
in dō p̄ d̄m n̄m ih̄m xp̄m. p̄ quē n̄e
recciliatiōnē accepim̄. P̄ p̄ta sicut
punū hominē. in h̄e mundū peccatū
intrauit & p̄ peccatū mors. & ita
in om̄s homines mors p̄t̄nsit. in quo
om̄s peccauer̄. Usq; ad legē enī pecca
tū erat in mundo. Peccatū aut̄ n̄ im
putabat̄ eū lex n̄ eēt. s; regnauit mors
ab adam usq; ad moysen. etiā in eos
q̄ n̄ peccauer̄ in similitudinē p̄uari
cationis ad e. q̄ ē forma fut̄i. S; n̄ si
cūt delictū. ita & donū. Si enī unū
delicto multi mortui s̄. multo ma
gis gr̄a dī & donū. in gr̄a unū ho
minis ih̄u x̄. in plures habundauit.
Et n̄ sic punū peccatū. ita & donū.
Si enī unū delictū multi mortui
s̄. multo maḡ gr̄a dī & donū in gr̄a
unū hominis ih̄u x̄ in plures habun
dauit ita & donū. Nā iudiciū ex
no in cōdēpnationē. gr̄a aut̄ ex mul
tis delictis in iustificationē.

S in unū delicto mors . 11 .
regnauit punū. multo ma
gis habundantiā gr̄e & donationis
& iustitię accipientes. multi regna
bunt punū ih̄m xp̄m. Iq̄ sic unū
delictū om̄s homines in cōdēpnatio
nē. sic & unū iustitiā. om̄s homi
nes in iustificationē uite. Sic enī
p̄ inobediētiā unū hominis pecca
tores cōstituti s̄ multi. ita & p̄ in
obediētiā. iusti cōstituent̄ multi.